

Extra bolagsstämma

Extra bolagsstämma ska hållas

- när styrelsen tycker att det finns anledning
- när en av bolagets revisorer eller när ägare till minst en tiondel av alla aktier skriftligen begär det och under förutsättning att det finns ett angivet ärende.

Oftast är det styrelsen som kallar till en extra bolagsstämma när något viktigt händer i bolaget. Det kan t ex vara när bolaget ska säljas eller om bolaget ska likvideras. När revisorn eller minoritetsägare begär det måste styrelsen kalla till extra bolagsstämma inom 14 dagar från det att begäran kommit in till bolaget.

Det måste finnas ett relevant ärende att behandla på den extra bolagsstämman. Det är alltså inte möjligt för exempelvis en aktieägarminoritet att påkalla en extra stämma bara för att ställa frågor till styrelsen eller vd. Om styrelsen låter bli att kalla till bolagsstämma, trots att den är skyldig att göra det, kan någon styrelseledamot, vd, en revisor eller någon av aktieägarna anmäla detta till Länsstyrelsen som då genast på bolagets bekostnad ska sammankalla stämman.

Bolagsstämmoprotokoll

Stämmans ordförande ska se till att det förs protokoll vid stämman. Det innebär inte att ordföranden måste föra protokollet själv utan det kan någon annan lämplig person göra. Protokollet ska innehålla bland annat följande:

- Röstlängden.
- *Alla beslut* som har fattats på stämman.
- Resultat av eventuella omröstningar.

Protokollet ska undertecknas av den som varit ordförande på stämman. Dessutom ska bolagsstämman utse minst en justeringsman som också ska underteckna protokollet. Att justera ett protokoll är samma sak som att intyga att det på ett riktigt sätt speglar vad som beslutats på sammanträdet.

! Det behövs ingen justeringsman i bolag där styrelsen består av en enda person som äger samtliga aktier i bolaget.

Protokoll utan sammanträde

Det går att fatta bolagsstämmobeslut trots att inget egentligt sammanträde har ägt rum, så kallad skrivbordsstämma. Det kallas på latin *per capsulam*. Då skickas protokollet runt till alla aktieägare för underskrift. Det förekommer i bolag med ett litet antal aktieägare och där alla är överens om besluten. Ett stämmoprotokoll måste ändå alltid upprättas även om inget sammanträde formellt har hållits.

Mallen

Den här dokumentmallen innehåller förslag på olika frågor som kan behandlas på en extra bolagsstämma. Ett bolagsstämmoprotokoll ska innehålla vissa obligatoriska punkter för att uppfylla lagkrav och för att visa att beslut tagits på ett korrekt sätt. Bland annat ska bolagsstämmoprotokollet innehålla röstlängden för bolagsstämman, redovisning av resultat av omröstningar samt en specifikation av vilka beslut som fattats på bolagsstämman. Ordföranden på bolagsstämman och en justeringsman ska underteckna protokollet. De sex första punkterna i den här mallen för protokoll är alltså obligatoriska. Därefter (sjunde paragrafen) väljer du den punkt/det ärende som är aktuell för dig.

Mallen för extra bolagsstämmoprotokoll är användbar i följande ärenden:

- Beslut om extra vinstutdelning
- Val av styrelse

- Val av revisor
- Beslut om ny bolagsordning
- Beslut om likvidation
- Beslut om nyemission
- Beslut om fondemission

Beslut om extra vinstutdelning

Ett beslut om vinstutdelning kan tas på såväl ordinarie bolagsstämma (årsstämma) som extra bolagsstämma. Innan beslutet om vinstutdelning ska styrelsen eller någon annan, exempelvis en aktieägare, lämna ett förslag om vinstutdelning.

Förslagets innehåll

Oavsett om utdelningsbeslutet tas på årsstämman eller på en extra bolagsstämma finns det vissa formkrav på vad som ska finnas med i förslaget till vinstutdelningen. Förslaget ska bland annat innehålla:

- vilket belopp som ska utdelas per aktie
- vid vilken tidpunkt som utdelningen ska betalas, betalningsdatum måste infalla senast dagen före nästa årsstämma
- om utdelningen avser något annat än pengar ska det finnas uppgift om vilken typ av egendom det gäller.

Yttrande från styrelsen

En utdelning får inte lämnas om det inte finns full täckning för bolagets egna kapital. I förslaget om vinstutdelning ska det finnas ett yttrande från styrelsen där man motiverar att den föreslagna vinstutdelningen är försvarlig med tanke på verksamhetens art, omfattning och risker. Man måste även ta hänsyn till bolagets likviditet, konsolideringsbehov och ställning i övrigt.

Om man i balansräkningen har finansiella instrument som värderats till verkligt värde (marknadsvärde), ska man i yttrandet också ange hur stor del av det egna kapitalet som beror på att man gjort en sådan värdering.

Kompletterande information

Om vinstutdelningen ska beslutas på en extra bolagsstämma måste man lämna en del kompletterande information eftersom det är på årsstämman som årsredovisningen fastställs. I förslaget ska man då ange hur stor del av det egna kapitalets disponibla belopp som finns kvar efter utdelningsbeslutet. Tillsammans med förslaget ska man också bifoga:

- en kopia av den årsredovisning som innehåller den senast fastställda balans- och resultaträkningen,
- en kopia av revisionsberättelsen för det år årsredovisningen avser (om bolaget har revisor),
- en redogörelse, undertecknad av styrelsen, för händelser som är av väsentlig betydelse för bolagets ställning. Händelserna ska ha inträffat efter det att den senaste årsredovisningen lämnades och man ska lämna uppgift om värdeöverföringar som har beslutats under samma tid och om förändringar i bolagets bundna egna kapital som har skett efter balansdagen, och ett yttrande över redogörelsen ovan, undertecknad av bolagets revisor, med uttalande om bolagsstämman bör besluta i enlighet med förslaget. Detta gäller för bolag som har revisor.

Registrering

Om ett utdelningsbeslut inte tagits på årsstämman utan på en extra bolagsstämma ska beslutet registreras genom att man skickar in blanketten Vinstutdelning på extra bolagsstämma (blankett 828) till Bolagsverket. Blanketten skickas in tillsammans med en bestyrkt kopia av bolagsstämmoprotokollet med utdelningsbeslutet.

Val av styrelse

Bolagsstämman väljer vilka som ska ingå i styrelsen. En styrelseledamots uppdrag gäller normalt till slutet av den första årsstämman som hålls efter det år då styrelseledamoten utsågs. Det är dock möjligt att i bolagsordningen ta in en föreskrift om en längre mandattid. Uppdraget får dock inte sträcka sig längre än till den årsstämma som ska hållas fjärde kalenderåret efter valet. En ledamot kan väljas om hur många gånger som helst.

En styrelseledamot väljs alltså normalt på ordinarie årsstämma men kan också utses på en extra bolagsstämma.

Val av revisor

Ett litet aktiebolag som underskrider de gränsvärden som vi visar längre fram, kan välja att inte ha revisor. Detta är dock frivilligt. Det är inget som hindrar att ett litet aktiebolag har revisor. Även ett litet aktiebolag är revisionspliktigt om det inte i bolagsordningen har angett att det inte ska ha revisor. I ett sådant fall måste bolaget följa bestämmelserna om revision helt och hållet. Det innebär bland annat att bolaget har minst en revisor och att minst en av revisorerna är godkänd eller auktoriserad.

Revisionsplikten gäller aktiebolag som uppfyller minst två av följande kriterier:

- fler än 3 anställda (i medeltal)
- mer än 1,5 miljoner kr i balansomsättning.
- mer än 3 miljoner kr i nettoomsättning

Det är bolagsstämman som utser revisorn eller minst en av revisorerna om bolaget ska ha flera. Revisorn väljs normalt på ordinarie årsstämma men kan också väljas på en extra bolagsstämma.

Välja bort revisorn

För att slippa revisionsplikten ska bolaget ta ett aktivt beslut om att inte ha någon revisor. Beslutet ska tas på en bolagsstämma (ordinarie eller extra) där man även beslutar om en ändring av bolagsordningen. Den befintliga revisorn ska entledigas. Ändringen av bolagsordningen och entledigandet av revisorn ska anmälas till Bolagsverket.

Om mandattiden för revisorn inte har löpt ut när beslutet tas måste uppdraget sägas upp i förtid, vilket bland annat innebär att revisorn är skyldig att lämna en särskild redogörelse till Bolagsverket. Om bolaget inte längre behöver ha revisor är detta dock saklig grund för att säga upp uppdraget i förtid. Innan revisorn entledigas bör bolaget kontrollera om uppdragsavtalet med revisorn kan sägas upp i förtid utan ersättningsskyldighet för bolaget. Frågan är dock om det är god revisorsetik att ha ett sådant avtal.

Beslutet om att bolaget inte ska ha någon revisor måste registreras hos Bolagsverket senast den sista dagen på räkenskapsåret för att bolaget ska slippa revision av detta år.

Beslut om ny bolagsordning

Alla aktiebolag ska ha en bolagsordning. Där beskrivs de grundläggande reglerna för bolaget. Bolagsordningen får inte innehålla bestämmelser som är olagliga, otydliga, motsägelsefulla eller vilseledande. Bolagsordningen är bindande för alla som har med bolagets verksamhet att göra.

Ändring av bolagsordningen

Det är bara bolagsstämman som kan besluta om ändring av bolagsordningen. Det räcker med beslut på en enda bolagsstämma. Minst 2/3 av de röstberättigade på bolagsstämman måste då rösta för ändringen. I vissa fall, som vid övergång från publikt till privat bolag, krävs en större majoritet. Dessutom kan det i bolagsordningen finnas krav på ännu större majoritet för ändringar av bolagsordningen. I sådana fall gäller bolagsordningens majoritetskrav. Så länge du är ensam aktieägare eller har tillräcklig majoritet kan du när som helst ändra bolagsordningen, men om du senare släpper in andra aktieägare i bolaget kan det bli svårare.

Om bolagsordningen ändras måste detta genast (inom en månad) anmälas för registrering till Bolagsverket. Beslutet får inte verkställas förrän registreringen har gjorts.

Beslut om likvidation

Ett aktiebolag kan upplösas genom likvidation. Det går ut på att bolagets tillgångar avyttras och att behållningen fördelas bland aktieägarna. Likvidation kan göras på frivillig väg och kallas då för *frivillig likvidation*. I vissa fall kan bolaget genom lag eller annan bestämmelse tvingas att träda i likvidation. Det kallas *tvångslikvidation*.

Frivillig likvidation

Beslut om frivillig likvidation ska fattas på en bolagsstämma. Bolagsstämman kan besluta att likvidationen ska inträda omedelbart eller en viss dag längre fram i tiden. Likvidationsbeslut ska alltid sändas in till Bolagsverket. Likvidation på frivillig väg används t ex:

- när verksamheten inte ger tillräcklig avkastning
- när ägaren går i pension
- vid byte av företagsform till enskild firma eller handelsbolag
- när verksamheten säljs till ny ägare via en inkörsaffär.

Beslutsunderlag

Om bolagsstämman ska pröva ett förslag om likvidation ställer lagen vissa krav på beslutsunderlaget. Beslutsunderlaget ska innehålla uppgifter om:

- likvidationsskäl
- den tidpunkt då bolaget föreslås träda i likvidation
- den beräknade tidpunkten för skifte
- skifteslikvidens beräknade storlek, och
- eventuellt förslag till likvidator.

Beslut om nyemission

En nyemission kräver att du satsar nya pengar eller egendom i bolaget. Detta innebär samtidigt att aktiernas anskaffningsvärde ökar med motsvarande belopp, vilket är fördelaktigt vid beräkning av kapitalbeskattad utdelning samt vid beräkning av kapitalvinst vid en försäljning.

Vid nyemission ska, precis som vid bolagsbildning, den del av betalningen som överstiger aktiens kvotvärde sättas av till överkursfonden (som räknas som fritt eget kapital).

Styrelsens förslag

Ett förslag till beslut om nyemission upprättas av styrelsen. Aktieägarna ska kunna ta del av förslaget under minst två veckor före bolagsstämman. Förslaget ska vara undertecknat av minst hälften av styrelseledamöterna.

I förslaget till beslutet om nyemission ska följande uppgifter finnas med:

- ökningsbeloppet, eller det lägsta och högsta belopp som aktiekapitalet ska ökas med
- antal aktier som ska ges ut
- det belopp som ska betalas för varje ny aktie (teckningskursen, vilket inte får vara lägre än de tidigare aktiernas kvotvärde)
- hur betalning ska göras
- den företrädesrätt att teckna aktier som aktieägarna eller någon annan ska ha eller vem som annars ska få teckna aktier
- inom vilken tid aktierna ska tecknas
- uppgift om vilken fördelningsgrund som styrelsen ska tillämpa för aktier som inte tecknas med företrädesrätt
- den tid inom vilken aktierna ska betalas
- från vilken tidpunkt som aktierna ska ge rätt till utdelning

- om de nya aktierna ska omfattas av förbehåll enligt bolagsordningen eller inte. Det kan exempelvis vara förbehåll om hembud, samtycke, förköp, omvandling till aktier av annat slag eller inlösen av aktier.

Om styrelsens förslag innehåller apport eller teckning av aktier mot kvittningsrätt (mer om detta nedan) ska styrelsen ha redogjort för viktiga värderingsprinciper i frågan. Dessutom ska revisorerna ha yttrat sig över denna redogörelse.

Om beslutet om nyemission ska tas på en extra bolagsstämma ska en bestyrkt kopia av den senaste årsredovisningen och revisionsberättelsen bifogas styrelsens förslag. Dessutom ska styrelsen lämna en redogörelse för den ekonomiska utvecklingen efter senast fastställda årsredovisning. En kvalificerad revisor (inte nödvändigtvis bolagets egen revisor) ska yttra sig även över denna redogörelse från styrelsen. Även dessa handlingar ska finnas tillgängliga för aktieägarna under minst en vecka före stämman. Revisorsgranskning är obligatorisk även om bolaget har valt att inte ha revision.

Bolagsstämmans beslut

Beslut om att öka aktiekapitalet genom nyemission tas av bolagsstämman med enkel majoritet (mer än 50% av rösterna).

Aktiekapitalet får inte bli högre än det maximikapital som står i bolagsordningen. I vissa fall måste därför bolagsordningen först ändras på bolagsstämman. Det kräver 2/3 majoritet. Om inte samtliga aktieägare är med på den bolagsstämma som beslutar om aktiekapitalökningen måste aktieägare som har företrädesrätt till de nya aktierna underrättas om emissionsbeslutet.

Bolagsstämmobeslutet måste innehålla de uppgifter som är obligatoriska i styrelsens förslag.

Om de nuvarande aktieägarna ska ha rätt att teckna de nya aktierna ska beslutet om nyemission genast skickas till alla aktieägare. Om alla aktieägare var med på bolagsstämman där nyemissionen beslutades behöver ingen underrättelse skickas.

Teckning

När de nya aktierna tecknas ska aktietecknarna skriva sin namnteckning och antalet tecknade aktier på en teckningslista. Teckningslistan måste innehålla beslutet om nyemission samt viss annan information, bland annat den senaste årsredovisningen. Man kan också i teckningslistan hänvisa till annan kompletterande redovisningshandling som t ex kan innehålla särskilda villkor för aktieteckningen, styrelsens redogörelse och revisorernas yttrande om apportbestämmelse eller kvittningsförbehåll. Handlingen ska bifogas som kopia till teckningslistan. Om alla aktier tecknas direkt vid bolagsstämman kan teckningen istället göras i bolagsstämmoprotokollet.

När aktierna tilldelats ska de snarast skrivas in i aktieboken. I och med att aktierna skrivits in i aktieboken ger de rösträtt.

Betalning

Nyemissionen behöver inte göras med kontanter, utan även andra tillgångar som har ett värde för bolaget kan skjutas till. Detta kallas apportemission. Styrelsen ska lämna en redogörelse för hur apportegendomen värderats. Redogörelsen ska granskas av kvalificerad revisor, som ska avge ett yttrande om att värderingen inte är för hög och om egendomen är, eller kan antas bli, till nytta för bolaget.

I samband med aktieteckning vid nyemission kan du också använda en fordran som du har mot bolaget för kvittning.

Registrering

Du måste normalt registrera nyemissionen inom sex månader från beslutet. Bolagsverket har en särskild blankett (nr 822). Förutom anmälan ska du skicka med:

- en kopia av protokollet från den bolagsstämma, där beslutet om aktiekapitalökningen togs
- ett intyg från banken om hur mycket som betalats för aktierna (bankerna har särskilda blanketter).

När nyemissionen är registrerad får aktiebrevet för de nya aktierna lämnas ut. Innan ökningen av aktiekapitalet kan registreras hos Bolagsverket måste hela ökningen vara inbetald på ett bankkonto.

Beslut om fondemission

En fondemission kan göras genom överföring till aktiekapital från:

- fritt eget kapital, dvs balanserade vinstmedel
- uppskrivningsfond
- reservfond
- eget kapital som bolaget får genom uppskrivning av en anläggningstillgångs bokförda värde.

Om fondemission görs genom överföring av reservfond, överkursfond eller uppskrivningsfond kan emissionen göras när som helst under räkenskapsåret. Om fondemissionen görs genom uppskrivning av anläggningstillgångar ska beslutet tas på den *ordinarie* bolagsstämman. Uppskrivningen måste nämligen göras i samband med att årsredovisningen upprättas. För att kunna göra en uppskrivning måste bolaget ha anläggningstillgångar med ett *bestående* värde som är *betydligt* högre än det bokförda värdet. Det får alltså inte vara ett värde som bara för tillfället är högre än det bokförda värdet.

Styrelsens förslag

Ett förslag till beslut om fondemission upprättas av styrelsen. Aktieägarna ska kunna ta del av förslaget under minst två veckor före bolagsstämman. Minst hälften av styrelseledamöterna ska underteckna förslaget till fondemission.

Förslaget till beslut om fondemission ska innehålla följande uppgifter:

- aktiekapitalets ökningsbelopp
- om nya aktier ska ges ut i samband med ökningen av aktiekapitalet
- hur ökningen av aktiekapitalet ska genomföras (från fritt eget kapital, reservfonden, uppskrivningsfonden eller genom uppskrivning av värdet på en anläggningstillgång).

Om nya aktier ska ges ut i samband med fondemissionen ska förslaget till beslut också innehålla uppgifter om

- hur många nya aktier som varje gammal aktie ska ge rätt till
- från vilken tidpunkt de nya aktierna ska ge rätt till utdelning
- de nya aktiernas aktieslag.

Bolagsstämmans beslut

Beslut om att öka aktiekapitalet genom fondemission tas av bolagsstämman med enkel majoritet precis som vid beslut om nyemission. I vissa fall måste bolagsordningen ändras först. Om det nya aktiekapitalet är högre än det maximikapital som står i bolagsordningen måste bolagsordningen först ändras genom ett beslut på bolagsstämman med 2/3 majoritet.

Beslutet måste innehålla de uppgifter som är obligatoriska i styrelsens förslag.

Registrering

Beslutet om fondemission ska anmälas till Bolagsverket för registrering. Bolagsverket har en särskild blankett (nr 823). Som bilagor till anmälan till Bolagsverket ska du skicka

- en kopia av protokollet från den bolagsstämma där beslutet om fondemission togs
- en kopia av den senast fastställda balansräkningen.

Du får inte verkställa fondemissionen före registreringen hos Bolagsverket.